

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 221/2024 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Reetta Honkanen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Jari Keinänen, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Laura Terho, sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Tomi Kekki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- tulliylitarkastaja Anna Kallio, Tulli
- johtava asiantuntija Reija Kauppi, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- erityisasiantuntija Otto Ruokolainen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- erityisasiantuntija Ida-Mari Elfving-Gustafsson, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- maakunnanlääkäri Knut Lönnroth, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- lakimies Marcus Söderholm, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- lainvalmistelija Lotta Wickström, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- sosiaali- ja terveysministeri Arsim Zekaj, Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- puheenjohtaja Maria Juusela, Doctors Against Tobacco - Suomen verkosto
- toiminnanjohtaja Juha Mikkonen, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- puheenjohtaja Klas Winell, Käypä hoito, Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
- puheenjohtaja Margareeta Häkkinen, Päihdelääketieteen yhdistys ry
- puheenjohtaja Kari Reijula, Savuton Suomi 2030 / Suomen ASH
- toiminnanjohtaja Anne Taulu, Suomen ASH ry
- asiantuntija Katri Saarela, Syöpäjärjestöt

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Opetushallitus
- HUS-yhtymä, Myrkytystietokeskus
- Filha ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

- Suomen Hammaslääkäriliitto ry
- Suomen Olympiakomitea ry
- Suomen Sydänliitto ry
- Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus STHL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia. Muutostarve johtuu siitä, että niin sanottujen nikotiinipussien myynti on vapautunut lääkelakia koskevan tulkinnanmuutoksen myötä.

Esityksellä toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan nikotiinipussit otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja niiden myynti sallitaan noudattaen niille asetettuja sääntöjä, joilla pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytyneitä rikollisuuksia. Vähittäismyynti säädetään luvanvaraiseksi, tuotteille säädetään naapurimaissa käytössä olevat nikotiinirajat ja tuotteissa sallitaan vain aikuisille tarkoitettut maut.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkalakiin lisättäisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaisi nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Tyypillisesti kyse on nuuskankaltaisista tuotteista, jotka eivät sisällä tupakkakasvia mutta jotka sisältävät nikotiinia ja jotka vastaavat käyttötarkoitukseltaan ja ulkoasultaan perinteistä suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa.

Savuttomille nikotiinituotteille säädettäisiin nikotiiniraja ja niistä kiellettäisiin tunnusomaiset tuoksut tai maut mentolin ja mintun makuja lukuun ottamatta. Muilta osin savuttomista nikotiinituotteista ehdotetaan säädettäväksi pitkälti vastaavalla tavalla kuin tupakkalaissa säädetään tupakkatuotteista ja nikotiininesteistä. Tuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin vaadittaisiin terveystietoisuuden ja pakkausten ulkoasu yhdenmukaistettaisiin. Tuotteiden vähittäismyynti säädetäisiin luvanvaraiseksi ja tukkumyynti ilmoituksenvaraiseksi ja tuotteiden etämyynti kiellettäisiin. Maahantuonnille säädettäisiin muun muassa määrällisiä ja ajallisia rajoituksia. Tuotteista ja niiden myynnistä perittäisiin valvontamaksut. Savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kiellettäisiin päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Kaikkien tupakan vastikkeiden hallussapito ja maahantuonti kiellettäisiin alle 18-vuotiailta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun teknisiä määräyksiä koskevan direktiivin mukainen odotusaika on päättynyt. Savuttoman nikotiinituotteen ominaisuuksia ja vähittäismyyntipakkauksia koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan vasta myöhemmin. Lisäksi ehdotettuun lakiin sisältyy useita siirtymäsäännöksiä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia sen johdosta, että nikotiinipussien myynti on vapautunut lääkelakia koskevan tulkinnan muutoksen myötä. Tupakkalakiin ehdotetaan lisättä-

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

väksi savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaa nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Savuttomille nikotiinituotteille ehdotetaan säädettäväksi nikotiiniraja ja niistä kielletään tunnusomaiset tuoksut tai maut eräitä nimenomaisia makuja lukuun ottamatta. Muilta osin savuttomista nikotiinituotteista ehdotetaan säädettäväksi pitkälti vastaavalla tavalla kuin tupakkalaissa säädetään tupakkatuotteista ja nikotiininesteistä.

Ehdotettu lakiluonnos pohjautuu hallituksen esitykseen laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 38/2024 vp), joka annettiin eduskunnalle 18.4.2024. Eduskunta hyväksyi 9.10.2024 tupakkalain muutoksen sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön (StVM 8/2024 vp) mukaisena (eduskunnan vastaus EV 76/2024 vp). Lain hyväksymisen jälkeen nousi kuitenkin esiin, että nikotiinipussien makuja koskeva sääntely olisi saattanut suosia yhtä yksittäistä yritystä. Mainitussa hallituksen esityksessä ehdotettiin, että nikotiinipusseista ja muista savuttomista nikotiinituotteista olisi kielletty tunnusomaiset tuoksut ja maut lukuun ottamatta mentolin, mintun, teen, inkiväärin, rosmariinin ja puun makuja. Hallitus päätyi lokakuussa 2024 siihen, että kyseistä lakia ei esitetä Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi, vaan lain valmistelu aloitetaan uudestaan reilun ja avoimen kilpailun sekä yrittäjien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaamiseksi.

Tasavallan Presidentti päätti 8.11.2024 jättää lain vahvistamatta, minkä jälkeen vahvistamatta jäänyt laki palautui eduskunnan käsiteltäväksi (VJL 1/2024 vp). Eduskunta hylkäsi lain 28.11.2024 ja hyväksyi kirjelmässään (EK 30/2024 vp) lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee savuttomia nikotiinituotteita koskevan uuden hallituksen esityksen kiireellisesti siten, että valmistelussa otetaan huomioon ajantasaiset tiedot kyseisiä nikotiinituotteita koskevasta lähialueiden säädösvalmistelusta.

Nyt käsiteltävänä olevassa lakiluonnoksessa olennaisena muutoksena aiempaan lakiehdotukseen (HE 38/2024 vp) on se, että sallittuja savuttomien nikotiinituotteiden tunnusomaisia makuja olisivat ainoastaan minttu ja mentoli. Muutoin nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys vastaa keskeisiltä osiltaan hallituksen esitystä HE 38/2024 vp.

Valiokunta painottaa, että savuttomat nikotiinituotteet on tärkeä saattaa tupakkalain sääntelyn piiriin. Ehdotetun sääntelyn myötä jatkossa alle 18-vuotiaalle ei saa myydä tai hän ei saa pitää hallussaan tai tuoda maahan mitään tupakan vastikkeita (lakiehdotuksen 53, 62 ja 118 §). Valiokunta pitää erityisen tärkeänä, että ehdotetulla sääntelyllä pyritään ehkäisemään erityisesti nuorisokäyttöä ja tuetaan lasten ja nuorten kanssa tekemisissä olevien tahojen, kuten urheiluseurojen, päätöksentekoa alaikäisten nikotiiniriippuvuuden ehkäisemiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä myös esityksen perusteluihin (s. 3) kirjattua tavoitetta ehkäistä harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjua järjestäytyntä rikollisuutta ottamalla savuttomat nikotiinituotteet tupakkalain soveltamisalan piiriin.

Valiokunta viittaa aiempaa lakiehdotusta koskevaan mietintöönsä StVM 8/2024 vp ja pitää myös nyt ehdotettua lakia kannatettavana. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään jäljempänä ehdotetuin muutoksin

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Yleiset tupakointikiellot

Valiokunta pitää kannatettavana, että ehdotetun 74 §:n 3 momentin perusteella savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kielletään päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Valiokunnan näkemyksen mukaan ehdotus mahdollistaa nykyistä paremmin kaikkien tupakan vastikkeiden, kuten nikotiinipussien ja nuuskan sekä nikotiinia sisältävien ja sisältämättömien sähkösavukkeiden käyttöön puuttumisen oppilaitoksissa. Valiokunta myös korostaa kiellon merkitystä pyrkimyksessä suojata lapsia hengenvaarallisilta nikotiinimyrkytyksiltä, joita nikotiinipussien syömisestä voi aiheutua.

Eräissä asiantuntijalausunnoissa katsottiin, että savuttomien nikotiinituotteiden käyttökielto tulisi erityisesti nuorten käyttämien tilojen osalta säätää laajemmaksi kuin esityksessä on ehdotettu. Käyttökieltoja ehdotettiin esimerkiksi nuorisotilojen ja nuorten työpajatoimintaa tarjoavien tilojen ulkotiloihin sekä nuorison ja lasten käytössä olevien liikuntatilojen sisätiloihin. Valiokunta toteaa, että monet urheilu- ja harrastustilat on tarkoitettu kaikenikäisille, ei vain nuorille, jolloin raja-
rajaus nuorisokäytön perusteella voisi lainsäädännössä olla vaikeaa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä edistää yhteiskunnassa eri keinoin, ettei liikunta- ja harrastustiloissa käytetä tupakka- ja nikotiinituotteita. Valiokunta pitää myös huomionarvoisena, että liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuskriteereihin on sisällytetty terveelliset elämäntavat, mukaan lukien päihteettömyys.

Pakkausmerkinnät

Valiokunta pitää tärkeänä, että savuttomien nikotiinituotteiden pakkausmerkinnät ovat käyttöä vähentäviä. Esityksessä ehdotetaan, että savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa on oltava muun muassa suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset (39 a §). Lisäksi savuttomien nikotiinituotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten ulkoasu ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi (39 b §).

Esityksen perustelujen mukaan (s. 24) on tieteellistä näyttöä siitä, että tupakkatuotteiden kohdalla pakkausten yhdenmukaistaminen vähentää tuotteen houkuttelevuutta ja lisää varoitusmerkintöjen näkyvyyttä. Vaikutusten voidaan olettaa olevan tältä osin samankaltaiset myös nikotiinipussien kohdalla. Yhdenmukaistaminen on valiokunnan näkemyksen mukaan keskeinen keino vähentää nikotiinipussien ja muiden savuttomien nikotiinituotteiden houkuttelevuutta etenkin lapsille ja nuorille.

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että kuvallisia terveysvaroituksia ei ehdotuksessa edellytetä savuttomiin nikotiinituotteisiin siten kuin voimassa olevassa sääntelyssä tupakkatuotedirektiivin (direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/40/EU) perusteella edellytetään poltettavaksi tarkoitetuille tupakkatuotteille, joita ovat esimerkiksi savukkeet ja kääretupakka. Valiokunta painottaa, että asiaa on tarpeen seurata ja tarvittaessa muutettava sääntelyä kuvallisten varoitusten edellyttämiseksi myös savuttomiin nikotiinituotteisiin.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Makujen rajoittaminen

Valiokunta pitää myönteisenä, että esityksessä on rajoitettu aiempaa esitystä (HE 38/2024 vp) tiukemmin savuttomissa nikotiinituotteissa sallittujen tunnusomaisten makujen määrää. Toisaalta mentolin ja mintun maut säilyvät esityksen mukaan tupakan maun lisäksi savuttomissa nikotiinituotteissa sallittuina (25 a §:n 1 momentin 2 kohta), vaikka nykyisen tupakkatuotedirektiivin myötä tunnusomaiset tuoksut ja maut, mukaan lukien mentoli ja minttu, kiellettiin tietyistä tupakkatuotteista ennen kaikkea siksi, että niiden oli todettu houkuttelevan etenkin nuoria.

Lähes kaikissa asiantuntijalausunnoissa katsottiin, että savuttomissa nikotiinituotteissa ei tulisi sallia mitään tunnusomaisia tuoksuja tai makuja, koska kaikki tunnusomaiset tuoksut ja maut voivat vedota alaikäisiin. Etenkään mentolia, joka lisää elimistön nikotiinipitoisuutta, ei asiantuntijakuulemisen mukaan tulisi sallia. Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry kuitenkin lausui, että savuttomissa nikotiinituotteissa on välttämätöntä sallia ainakin mentolin ja mintun maut, mutta että esityksessä ehdotettu tiukka makusäätely ohjaa suomalaisia hankkimaan muilla tavoin maustettuja nikotiinipusseja ulkomailta.

Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan ehdotus savuttomien nikotiinituotteiden makujen rajoittamista koskevaksi sääntelyksi on syntynyt poliittisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan tuloksena. Jos sallittujen makujen määrää rajoitettaisiin siitä, mitä esityksessä on ehdotettu, heikennettäisiin saadun selvityksen mukaan savuttomien nikotiinituotteiden houkuttelevuutta verrattuna nuuskaan. Jos taas sallittujen makujen määrää lisättäisiin siitä, mitä esityksessä on ehdotettu, lisättäisiin tuotteiden houkuttelevuutta etenkin lasten ja nuorten näkökulmasta.

Kuten esityksen perusteluissa (s. 15) on todettu, rajaamalla tunnusomaisia tuoksuja tai makuja koskeva poikkeus mentoliin ja minttuun kielletyiksi tulevat esimerkiksi makeat karkin, hedelmien ja marjojen maut, joita voidaan pitää erityisesti lapsille kohdennettuina. Merkittävä osa myynissä olevista nikotiinipusseista on perustelujen mukaan sellaisia, että niiden makujen nimet viittaavat mentoliin ja minttuun. Myös Tanskassa on tarkoitus kieltää nikotiinipusseista tunnusomaiset tuoksut tai maut lukuun ottamatta mentolia. Vaikka myös mentoli ja minttu voivat kiinnostaa lapsia ja nuoria, niitä ei esityksen perustelujen (s. 37) mukaan voida pitää samalla tavalla nimenomaan lapsille ja nuorille suunnattuina makuina kuin esimerkiksi makeita karkki- ja hedelmämakeita eikä niiden arvioida erityisesti vetoavan nimenomaan alaikäisiin.

Esityksessä ehdotetusta tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kiellosta huolimatta savuttomat nikotiinituotteet saavat maistua lisäksi tupakalta (lain 2 §:n 25 kohta). Tältä osin ehdotettu sääntely on yhdenmukainen tiettyjä tupakkatuotteita sekä nikotiininesteitä koskevan sääntelyn kanssa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nostettiin esiin huoli siitä, että tupakan maku voi totuttaa nikotiinituotteiden käyttäjiä tupakkatuotteiden käyttöön. Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan tiedossa ei ole tutkimuksia siitä, että esimerkiksi nikotiininesteissä nimenomaan tupakan maku kannustaisi käyttäjiä siirtymään tupakkatuotteiden käyttöön. Valiokunta korostaa tarvetta seurata tähän liittyen ajantasaista tutkimustietoa sekä sen perusteella arvioida sääntelymuutostarpeita.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Nikotiiniraja

Esityksessä ehdotetaan, että savuttomissa nikotiinituotteissa saisi olla nikotiinia enintään 16,6 milligrammaa grammassa tuotetta (25 a §:n 1 momentin 1 kohta). Esitys ei sisällä kieltoa, jolla savuttomista nikotiinituotteista kiellettäisiin lisäaineet, jotka lisäävät nikotiinin imeytymistä. Ehdotus vastaa näiltä osin aiempaa esitystä (HE 38/2024 vp).

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ehdotettu nikotiiniraja on huomattavan korkea. Kaikissa kansanterveyden näkökulmasta asiaa tarkastelevissa asiantuntijalausunnoissa pidettiin ehdotettua nikotiinirajaa liian korkeana. Nikotiini luokitellaan voimakasta riippuvuutta aiheuttavaksi myrkyksi, joka aiheuttaa moninaisia haittoja. Nikotiinin myrkyllisyys ja nikotiiniriippuvuuden aste ovat sitä suurempia mitä suurempi on käytetyssä tuotteessa oleva nikotiinin määrä ja pitoisuus. Jo pieninä annoksina nikotiini voi aiheuttaa myrkytysoireita ja suuremmat annokset ovat erityisen vaarallisia kehittyvässä elimistössä lapsille ja nuorille. MaRa ry kuitenkin lausui, että nikotiinirajan on oltava vähintään ehdotetun esityksessä mukainen, jotta nikotiinipussien matkustajatuonti ja harmaat markkinat eivät kasva.

Sosiaali- ja terveysministeriöltä saadun selvityksen mukaan esityksessä ehdotettuun nikotiinirajaan on päädytty punnitsemalla esityksen tavoitteita: yhtäältä halutaan suojella kansanterveyttä, etenkin lasten ja nuorten terveyttä, toisaalta halutaan pitää nikotiinipussit riittävän houkuttelevana vaihtoehtona nuuskalle. Kun nikotiinia on alle 16,7 milligrammaa grammassa tuotetta, ns. CLP-asetuksen mukainen välittömän myrkyllisyyden raja-arvo ei ylity nikotiinin osalta. Tällöin vähittäismyyntipakkaukseen ei myöskään vaadita merkintää tuotteen välittömästä myrkyllisyydestä.

Valiokunta toteaa, että toistaiseksi Pohjoismaista vain Islannissa on säädetty nikotiinipussien nikotiinirajasta, joka on 20 milligrammaa nikotiinia grammassa tuotetta. Myöskään Virossa ylärajaa ei ole säädetty. Ruotsissa julkaistiin maaliskuussa 2024 mietintö, jossa ehdotetaan, että nikotiinia saisi olla enintään 12 milligrammaa grammassa tuotetta. Tanskassa puolestaan on ehdotettu, että nikotiinipusseissa saisi olla nikotiinia enintään 9 milligrammaa pussia kohden. Tanskassa aiotaan säätää nikotiinipussien nikotiinipitoisuudelle nikotiiniraja, joka vastaa savukkeiden nikotiinipitoisuutta. Norjassa ei ole nikotiinirajaa, mutta tuotteille on hyväksymismenettely. Norjassa ei saadun selvityksen mukaan kuitenkaan ole hyväksytty markkinoille lainkaan nikotiinipusseja, mutta Norjassa nuuskan myynti on laillista.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että eri maissa myytävien nikotiinituotteiden pitoisuudet voivat olla kuluttajalle vaikeasti hahmottuvia, kun osassa maista nikotiiniraja on grammakohtainen, toisissa taas pussikohtainen. Eri maiden nikotiinirajoja ei siten voida verrata suoraan keskenään. Hallituksen esityksessä ehdotetaan grammakohtaista rajaa, joka on 16,6 milligrammaa grammassa riippumatta siitä, kuinka paljon pussi painaa. Lisäksi myös pussikokoa rajoitetaan siten, että se ei saa painaa vähempää kuin 0,5 grammaa eikä enempää kuin 1 gramma. Maissa, joissa nikotiiniraja on pussikohtainen, pussin paino puolestaan vaikuttaa siihen, kuinka vahvaa nikotiiniseos saa olla. Esimerkiksi Tanskassa pussin koosta riippuen tuotteen grammakohtainen nikotiinipitoisuus (milligrammaa grammassa) voi ylittää tai alittaa sen, mitä käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan. Sama koskee Ahvenanmaalla lausunnoilla ollutta lakiluonosta, jossa nikotiinirajaksi ehdotettiin enintään 10 milligrammaa nikotiinia pussissa.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Pohjoismaiden hallitukset antoivat joulukuussa 2024 vastauksen kysymykseen E 21/2024 valkoisen nuuskan (eli käytännössä nikotiinipussien) nikotiinipitoisuudesta. Vastauksessa todetaan, että kaikille Pohjoismaille yhteinen nikotiinin raja-arvo voisi suojella lapsia ja nuoria ja pienentää lasten ja nuorten mahdollisuuksia ostaa valkoista nuuskaa toisesta Pohjoismaasta, jossa korkeampi nikotiinipitoisuus on sallittu, ja samalla helpottaa rajakauppaa. Toisaalta työssä vaalitaan saadun selvityksen mukaan kansanterveysalan kansallista itsemääräämisoikeutta. Pohjoismaiden hallitusten arvion mukaan ei ole ajankohtaista käynnistää pohjoismaista yhteistyötä yhteisen enimmäisnikotiinipitoisuuden saamiseksi tupakattomille nikotiinipusseille odotettaessa Pohjoismaiden hyvinvointikeskuksen raporttia, joka voi antaa lisätietoa tilanteesta Pohjoismaissa.

Valiokunta toteaa, että raportti on valmistunut maaliskuussa 2025. Raportissa korostetaan tarvetta yhtenäistää sääntelyä, mukaan lukien nikotiinipitoisuuksien rajoitukset, jotta voidaan suojella nuoria nikotiiniriippuvuuden kehittymiseltä ja helpottaa rajat ylittävän valvonnan toteuttamista. Raportin mukaan yhtenäiset säännökset voisivat myös estää tilanteita, joissa tuotteita hankitaan maista, joissa sääntely on löyhempää. Vaikka konkreettisia yhteispohjoismaisia päätöksiä ei ole vielä tehty, raportti toimii lähtökohtana keskustelulle ja mahdolliselle sääntelyn harmonisoinnille tulevaisuudessa.

Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun TRIS-direktiivin mukainen odotusaika on päättynyt. Odotusaika päättyi 27.2.2025. Valvira esittää kuitenkin lausunnossaan, että lain vahvistamisen ja voimaantulon väliin tulisi jättää kolmen kuukauden aika, koska uusien viranomaismenettelyjen luominen ja niiden vieminen osaksi sähköisiä järjestelmiä ja käytännön toimintaa edellyttää kohtuullista valmistautumisaikaa sekä viranomaisille että alan toimijoille. Koska lakiehdotuksen sisältö on ollut pääosin muuttumattomana jo syksystä 2024 lähtien (EV 76/2024 vp, StVM 8/2024 vp, HE 38/2024 vp), valtioneuvostossa tulee valiokunnan näkemyksen mukaan vielä arvioida mahdollisuudet saattaa laki voimaan Valviran esittämää nopeammin. Valiokunta yhtyy esityksen perusteluissa (s. 49) esitettyyn ja painottaa, että nykytilaan liittyy riskejä, jotka ovat uhka kansanterveydelle ja etenkin lasten ja nuorten terveydelle.

Seuranta ja jatkovalmistelu

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtioneuvosto seuraa ehdotetun sääntelyn toimivuutta erityisesti harmaantuonnin vähenemisen, kansanterveyden edistämisen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämisen sekä nuorisokäytön ehkäisemisen näkökulmasta sekä ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*). Suomen sääntelyä tulee seurata myös suhteessa muiden Pohjoismaiden sekä muiden lähialueiden sääntelyyn. Valiokunta painottaa, että valtioneuvoston tulee aktiivisesti edistää kaikille Pohjoismaille sekä muille lähialueille yhteistä mahdollisimman alhaista savuttomien nikotiinituotteiden nikotiinipitoisuutta sekä yhtenäistä sääntelyä, jolla edistetään kansanterveyttä. Valiokunta korostaa, että erityisesti, jos Pohjoismaissa tai Suomen lähialueilla säädetään Suomea alhaisemmista nikotiinipitoisuuksista tai tiukemmista makuaine- tai lisäainerajoituksista, tulee myös Suomen sääntelyä tältä osin pikaisesti yhdenmukaistaa kyseisen sääntelyn kanssa (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Valiokunta painottaa, että jatkovalmistelussa on edistettävä toimia, jotka vähentävät tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella tupakkalain ikärajan nostaminen toimisi tehokkaana toimenä nuorten aikuisten nikotiinituotteiden käytön aloittamisen vähentämiseksi. Viitaten myös valiokunnan aiempiin lausuntoihin (StVM 8/2024 vp, s. 6—7 sekä StVM 2/2022 vp, s. 4—5) valiokunta pitää tärkeänä, että tupakkalain jatkovalmistelussa lain ikärajan nostamista 18 vuodesta 20 vuoteen arvioidaan ja tupakkalain jatkovalmistelu toteutetaan myös tältä osin edistämään kansanterveyttä ja käytön vähentämistä. Valiokunta painottaa vahvasti päihitteettömyyden vaatimusta myös tupakka- ja nikotiinituotteiden osalta lasten ja nuorten urheilu- ja vapaa-ajan toiminnassa. (*Valiokunnan lausumaehdotus 3*)

Lopuksi valiokunta toteaa pitävänsä myönteisenä pääministeri Orpon hallituksen puoliväliriihesä tekemää päätöstä nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden veron kiristämisestä. Jo alkuvuodesta 2024 nikotiinituotteet on otettu tupakkaverotuksen piiriin. Tupakka- ja nikotiiniverotuksen kiristyksen odotetaan hillitsevän erityisesti nuorilla tuotteiden kysyntää.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

67 §. Matkustajatuonnin määrälliset rajat. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että voimassa olevan tupakkalain 63 §:n 2 momentissa säädetään savuttomien tupakkatuotteiden (puru-tupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa) matkustajatuonnin osalta, että tuotteet on tuotava *omaa henkilökohtaista käyttöä* varten. Lain 67 §:n 2 momentissa, joka koskee muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden matkustajatuonnin määrällisiä rajoja tilanteessa, joissa tuotteissa ei ole suomen- ja ruotsinkielisiä varoitusmerkintöjä, säädetään puolestaan, ettei yksityishenkilö saa tuoda tuotteita muutoin kuin *omaan käyttöönsä*. Tupakkalain esitöiden mukaan omalla käytöllä tarkoitetaan tupakkalaissa valmisteverotuslakia vastaavasti paitsi yksityishenkilön henkilökohtaista käyttöä myös hänen perheensä käyttöä tai lahjaa.

Valvonnan näkökulmasta olisi haasteellista, jos savuttomia tupakkatuotteita, kuten nuuskaa, koskeva sääntely eroaisi niitä ulkoisesti muistuttavista savuttomista nikotiinituotteista. Valiokunta pitää muutoinkin perusteltuna, että sääntely olisi tältä osin yhdenmukaista kaikkien tupakkatuotteiden osalta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vaatimus tuotteiden tuonnista omaan henkilökohtaiseen käyttöön laajennetaan koskemaan yhdenmukaisesti kaikkia 67 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita. Näin ollen kyseisiä tuotteita ei saa tuoda esimerkiksi perheen käyttöön tai lahjaksi. Kyseiseen säännökseen ehdotetaan myös lisättäväksi sana "mukanaan" selventämään sitä, että 67 §:n sääntely koskee vain matkustajatuontia. Muunlainen maahantuonti ei näiden tuotteiden osalta ole nykyisinkään yksityishenkilölle sallittua, koska 65 §:n mukaan yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta tuotteita postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

74 §. Yleiset tupakointikiellot. Pykälän 3 momenttia muutetaan hallituksen esityksellä HE 213/2024 vp, jonka sisältämä muutos ehdotetaan yhteensovitettavaksi nyt käsiteltävänä olevassa HE 221/2024 vp:ssä ehdotettavan 3 momentin muutoksen kanssa.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

109 §. Tupakan myyntirikos. Esityksessä ehdotetaan, että tupakan myyntirikosta koskevaa sääntelyä laajennetaan koskemaan myös savuttomien nikotiinituotteiden lainvastaista myyntiä. Säännöstä ehdotetaan selkeytettäväksi niiden elinkeinonharjoittajien osalta, joilla on voimassa olevan tupakkalain (549/2016) nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa. Pykälän 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi vanhoja lupia koskevia ilmoituksia käsittelevää 48 §:ää vastaavasti viittaus vähittäismyyntilupaa koskevia ilmoituksia käsittelevään 49 §:ään.

Siirtymäsäännökset. Myös siirtymäsäännöksen 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vanhoja lupia koskevia ilmoituksia käsittelevää 48 §:ää vastaavasti viittaus tupakkalain 49 §:ään (vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset).

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 221/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy kolme lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 2 §:n 25 ja 33 kohta, 6 §:n 1 kohta, 8 §:n 1 momentin johdantokappale, 22 §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 31 ja 34 §, 40 §:n johdantokappale, 44 §:n 1 momentti, 48 §:n otsikko ja 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 a §, 53 §:n 1 momentti, 58 ja 59 §, 60 §:n 2 momentin 1 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 62, 65 ja 66 §, 67 §:n 1 momentin 3 kohta **ja 2 momentti**, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti, 81 §, 90 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 3 momentin 3 kohta, 91 §:n 2 momentti sekä 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 2 ja 3 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta, 100 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 ja 4 kohta, 109 §, 113 §:n 2 momentti sekä 117, 118 ja 119 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 547/2022, 40 §:n johdantokappale laissa 136/2022, 52 a, 58 ja 65 §, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ~~ja 3 momentti~~, 91 §:n 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 3 momentti ja 117 § laissa 283/2022, 60 §:n 4 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta sekä 109 § laissa 1374/2016, **74 §:n 3 momentti laissa /**, 94 §:n 2 momentti laissa 701/2018, 100 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 kohta laissa 262/2022 sekä 119 § laissa 248/2019, sekä

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 248/2019, 1170/2022 ja 212/2023, uusi 14 a kohta, lakiin uusi 25 a, 29 a, 29 b ja 39 a—39 c §, 67 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 283/2022, uusi 4 kohta, 80 §:ään uusi 2 momentti ja 91 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 283/2022, uusi 6 ja 7 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14 a) *savuttomalla nikotiinituotteella* tupakan vastiketta, joka vastaa käyttötarkoitukseltaan 10—12 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta ja joka sisältää nikotiinia;

25) *tunnusomaisella tuoksulla tai maulla* muuta kuin tupakan tuoksua tai makua, joka on tu-
lostä lisäaineesta tai lisäaineiden yhdistelmästä ja joka on selvästi havaittavaa tupakkatuotteessa,
nikotiininesteessä, höyrystettäväksi tarkoitettussa nikotiinittomassa nesteessä tai savuttomassa ni-
kotiinituotteessa ennen tuotteen käyttöä tai sen aikana;

33) *myyntipisteellä* myyntipaikassa olevaa asiakaspalvelupistettä, josta luovutetaan tai myy-
dään tupakkatuotteita, nikotiininesteitä tai savuttomia nikotiinituotteita;

6 §

Valviran tehtävät

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (*Valvira*) ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia
niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Valvira valvoo:

1) tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi
tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden, poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ja
savuttomien nikotiinituotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä omi-
naisuuksia koskevien säännösten noudattamista;

8 §

Kunnan tehtävät

Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin ja muiden nikotiinipitoisten
tuotteiden käytön lopettamiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kunta valvoo alueel-
laan:

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu sähkösavuke, täyttösäiliö, nikotiinineste, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste, poltettavaksi tarkoitettu kasviperäinen tuote tai savuton nikotiinituote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

— — — — —

25 a §

Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa savutonta nikotiinituotetta, jossa on:

- 1) nikotiinia enemmän kuin 16,6 milligrammaa grammassa tuotetta;
- 2) tunnusomainen tuoksu tai maku; savuton nikotiinituote saa kuitenkin maistua mentolilta tai mintulta.

Savutonta nikotiinituotetta ei saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajalle valmiina annosyksikkönä, jonka paino on vähemmän kuin 0,5 grammaa tai enemmän kuin 1 gramma.

Mitä 11 §:n 1 momentin 2, 3, 5, 7 ja 9 kohdassa säädetään tupakkatuotteista, sovelletaan myös savuttomaan nikotiinituotteeseen.

29 a §

Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

Savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle etukäteen tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Myös tuotteeseen tehtävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on oltava:

- 1) valmistajan nimi ja yhteystiedot, tuotteesta vastaava oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö EU:ssa sekä tuotteen maahantuoja EU:hun;
- 2) luettelo kaikista tuotteen sisältämistä ainesosista tuotemerkin ja -tyypin mukaan sekä ainesosien määrät;
- 3) tuotteen ainesosien toksikologiset tiedot ottaen huomioon erityisesti niiden riippuvuutta aiheuttava vaikutus;
- 4) tiedot nikotiinin annostuksesta, kun tuotetta käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa;
- 5) tieto siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

29 b §

Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

Savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valviralle tiedot savuttomien nikotiinituotteiden myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 26, 27, 29 a ja 29 b §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 27 §:ssä, 28 §:n 1 momentissa ja 29 b §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

31 §

Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

Tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita saa myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille ainoastaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisissa vähittäismyyntipakkauksissa. Sikareita saa kuitenkin luovuttaa irrallisina, jos ne on varustettu 32 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisilla merkinnöillä.

34 §

Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähimmäispakkauskoko

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäiskoko on 20 savuketta, 30 grammaa kääre- tai piipputupakkaa tai 10 pikkusikaria. Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäiskoko on 20 annosyksikköä ja 30 grammaa irtonaisena myytävää tuotetta.

Tupakkatuotteita tai savuttomia nikotiinituotteita ei saa, sikareita lukuun ottamatta, myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vähittäismyyntipakkauksessa, joka sisältää pienempiä pakkauksia tai joka voidaan jakaa pienempiin pakkauksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan EU:n lainsäädännön täytäntöön panemiseksi säätää tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäismitoista.

39 a §

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

1) luettelo tuotteen sisältämistä ainesosista alenevassa painojärjestyksessä;

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

- 2) maininta tuotteen nikotiinipitoisuudesta ja annostuksesta;
- 3) valmistajan eränumero;
- 4) suositus tuotteen pitämisestä lasten ulottumattomissa;
- 5) suomen- ja ruotsinkieliset terveystietoisuudet.

Mitä 33 §:ssä säädetään, sovelletaan mainitun pykälän 2, 5 ja 8 kohtaa lukuun ottamatta myös savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaukseen.

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa saa esittää tuotteen tuotenimen ja tuoteryhmän, valmistajan tai maahantuojaan toiminimen ja yhteystiedot ja tuotteen pakkauskoon, maun ja viivakoodin siten, että vähittäismyyntipakkaus ei merkinnöiltään erotu muista savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkauksista eikä merkintöjen avulla edistetä tuotteen myyntiä.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa ei saa olla muita kuin sellaisia merkintöjä, jotka ovat 1—3 momentin nojalla pakollisia tai sallittuja vähittäismyyntipakkauksessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun terveystietoisuuden tekstistä, kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinta-alasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä;
- 2) 3 momentissa tarkoitettujen merkintöjen kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinnasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä; sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää merkintöjen määrittelyn osalta poikkeuksia 3 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

39 b §

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkaus ei saa muodoltaan, väritään, materiaalliltaan tai muulta ulkoasultaan erottua muista savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntipakkauksista, eikä vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen sallitusta muodosta, väristä, materiaalista ja muusta ulkoasusta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää vähittäismyyntipakkauksen ulkoasun osalta poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden vaatimuksesta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

39 c §

Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

Savuton nikotiinituote ei saa muodoltaan, väritään, pinnaltaan tai muulta ulkoasultaan erottua muista saman tuoteryhmän savuttomista nikotiinituotteista eikä sen ulkoasun avulla saa edistää tuotteen myyntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä savuttoman nikotiinituotteen sallitusta muodosta, väristä, pinnasta ja muusta ulkoasusta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan myös säätää poikkeuksia 1 momentissa säädetystä yhdenmukaisuuden

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

den vaatimuksesta savuttoman nikotiinituotteen ulkoasun osalta, jos poikkeus on vähäinen eikä edistä tuotteen myyntiä.

40 §

Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

Mitä 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 39 §:n 1 momentissa ja 39 a §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden myyntiin:

— — — — —

44 §

Vähittäismyyntiin luvanvaraisuus

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Luvan vähittäismyyntiin liikkuvassa liikennevälineessä myöntää kuitenkin luvanhakijan kotikunta.

— — — — —

48 §

Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntistä

Se, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa, saa myydä samassa myyntipaikassa myös nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita tehtyään luvan myöntäneelle kunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta ja toimitettuaan kunnalle päivityksen 46 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

— — — — —

50 §

Tukkumyyntiin ilmoituksenvaraisuus

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden tukkumyyntiä saa harjoittaa se, joka on tehnyt myyntipaikan sijaintikunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta. Ilmoituksessa on annettava 46 §:n 1 momentissa tarkoitettut tiedot. Vastaava ilmoitus on tehtävä ennen kuin toimintaa olennaisesti muutetaan ja kun toiminta lopetetaan.

— — — — —

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

52 a §

Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

Kuluttajalle ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa tuotetta, jonka tarkoituksena on saada aikaan tupakkatuotteelle tai savuttomalle nikotiinituotteelle tunnusomainen tuoksu tai maku.

53 §

Kielto myydä alaikäiselle

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 18-vuotiaalle.

58 §

Etämyynnin kielto

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden, poltettavaksi tarkoitettujen kasvipäristen tuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen.

59 §

Tullihuutokaupalla myynnin kielto

Tupakkatuotteita, poltettavaksi tarkoitettuja kasvipäisiä tuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita ei saa myydä tullihuutokaupalla.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Nikotiininesteitä saa myydä tukuihin vain 50 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tehneelle tukku-
kaupalle jälleenmyyntiä varten sekä sille, jolla on:

1) 44 §:ssä tarkoitettu vähittäismyyntilupa ja joka on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 49 §:n
nojailla ilmoittanut myyvänsä nikotiininesteitä; mitä edellä tässä momentissa säädetään nikotiini-
nesteistä, sovelletaan myös savuttomiin nikotiinituotteisiin;

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä tai savuttomia nikotiinituotteita ei saa myydä tukuihin
45 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa paikoissa.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Lisäksi tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita saa myydä tukuittain vähittäismyyjälle, joka ei tarvitse tämän lain mukaista vähittäismyyntilupaa, sekä tukkumyyjälle, jota tämän lain mukainen ilmoitusvelvollisuus ei koske.

— — — — —

62 §

Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

Alle 18-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

65 §

Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesteitä, poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita tai savuttomia nikotiinituotteita postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

66 §

Matkustajatuonnin aikarajat

Suomessa asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka matka on kestänyt enintään 24 tuntia, ei saa tuoda maahan tupakkatuotteita, nikotiininesteitä tai savuttomia nikotiinituotteita.

Euroopan talousalueen ulkopuolella asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka muu kuin kauttakulkuun liittyvä oleskelu Suomessa kestää enintään kolme vuorokautta, ei saa tuoda maahan tupakkatuotteita, nikotiininesteitä tai savuttomia nikotiinituotteita.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, henkilö saa tuoda maahan tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita, jos on ilmeistä, että ne on hankittu ennen maasta poistumista. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, henkilö saa tuoda maahan mainittuja tuotteita, jos on ilmeistä, että ne on tarkoitettu hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä maassa oleskelun ajaksi.

67 §

Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Yksityishenkilö ei saa tuoda maahan:

— — — — —

3) poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkausten merkinnot poikkeavat 39 §:n 1 momentissa säädetystä, enempää kuin 200 yksikköä valmiiksi käärittyinä ja 250 grammaa irtonaisena;

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

4) savuttomia nikotiinituotteita, joiden vähittäismyyntipakkausten merkinnät poikkeavat 39 a §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetystä, enempää kuin 1 000 grammaa.

Yksityishenkilö ei saa tuoda 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita muutoin kuin mukanaan omaan henkilökohtaiseen käyttöönsä.

74 §

Yleiset tupakointikiellot

Tupakoida ei saa:

6) yleisellä uimarannalla toukokuun alusta syyskuun loppuun; *yleisellä uimarannalla* tarkoitetaan uimarantaa, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen odottaa huomattavan määrän ihmisiä uivan ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus.

Savutonta tupakkatuotetta ja savutonta nikotiinituotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi-tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiiloissa eikä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuilla leikkikentillä tai -paikoilla.

80 §

Tupakointikieltoa koskevat opasteet

Mitä 1 momentissa säädetään tupakointikiellosta, sovelletaan myös 74 §:n 3 momentissa säädettyyn savuttoman tupakkatuotteen ja savuttoman nikotiinituotteen käyttämistä koskevaan kieltoon.

81 §

Tupakointikieltojen toimeenpano

Jos joku rikkoo 74 §:n 1 momentissa säädettyä tupakointikieltoa eikä kehotuksesta huolimatta lopeta tupakointia, paikan haltija taikka tämän edustaja saa poistaa hänet sieltä, jollei poistamista voida pitää kohtuuttomana. Mitä edellä säädetään tupakointikiellosta, sovelletaan myös 74 §:n 3 momentissa säädettyyn savuttoman tupakkatuotteen ja savuttoman nikotiinituotteen käyttämistä koskevaan kieltoon.

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

1) 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntilupaa koskevan hakemuksen käsittelystä; maksu peritään myös vähittäismyyntilupaa koskevasta muutosilmoituksesta, kun kyse on vähittäismyyntin laajentamisesta uusiin tuoteryhmiin;

2) 48 §:ssä tarkoitetun nikotiininesteiden tai savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä;

Valvira voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

3) virastolle 14—16, 18, 20, 26—29, 29 a ja 29 b §:n nojalla toimitettujen tietojen vastaanottamisesta, tallentamisesta, käsittelystä, analysoinnista ja julkaisemisesta sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä;

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Valvontamaksu on enintään 500 euroa myyntipistettä kohden. Jos toimija kuitenkin on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut sekä tupakkatuotteiden että nikotiininesteiden vähittäis- tai tukkumyynnistä taikka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen nikotiininesteiden vähittäismyynnistä, valvontamaksu peritään enintään kaksinkertaisena. Mitä edellä tässä momentissa säädetään nikotiininesteistä, sovelletaan myös savuttomiin nikotiinituotteisiin.

Valvira perii tämän lain valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittain valvontamaksun tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinitomien nesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden valmistajilta ja maahantuojilta. Valvontamaksu muodostuu seuraavasti niiden myyntimäärien perusteella, jotka valmistaja tai maahantuoja on edellisen kalenterivuoden aikana ilmoittanut Valviralle 16, 27 ja 29 b §:n nojalla:

5) nikotiininesteet ja höyrystettäväksi tarkoitetut nikotiinitomat nesteet: 0,01 euroa millilitralta;

6) annosyksiköissä myytävät savuttomat nikotiinituotteet: 0,001 euroa kappaleelta;

7) muut savuttomat nikotiinituotteet: 1,7 euroa kilolta.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26, 29, 29 a ja 29 b §:n nojalla saadut tiedot liikesalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa ja 29 a §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön nimi on saatettava sellaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti.

— — — — —

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesiteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä, poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita tai savuttomia nikotiinituotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden tai savuttomien nikotiinituotteiden myynnistä tai 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

— — — — —

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, nikotiininesiteitä tai savuttomia nikotiinituotteita kuluttajalle etäviestintä käyttäen;

— — — — —

100 §

Myyntikielto

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen, poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen ja savuttoman nikotiinituotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

— — — — —

3) valmistaja tai maahantuoja ei ole toimittanut Valviralle 14—16, 18, 20, 26, 27, 29, 29 a tai 29 b §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

4) valmistaja tai maahantuoja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tai 91 §:n 4 momentissa tarkoitetun maksun.

— — — — —

109 §

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen, nikotiinineestettä tai savuttoman nikotiinituotteen alle 18-vuotiaalle,

2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa,

3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, nikotiinineestettä tai savuttomia nikotiinituotteita ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiinineesteiden tai savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä 48 tai 49 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka

4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, nikotiinineestettä tai savuttomia nikotiinituotteita muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,

on tuomittava *tupakan myyntirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

113 §

Tupakointirikkomus

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään tupakoinnista, koskee myös poltettavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen polttamista ja sähkösavukkeen käyttämistä sekä savuttoman tupakkatuotteen ja savuttoman nikotiinituotteen käyttämistä 74 §:n 3 momentin vastaisesti päiväkodin taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä.

117 §

Myyntipäällykset

Mitä tässä laissa säädetään tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinituotteen ja savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksesta, koskee myös tuotteen mahdollista myyntipäällystä lukuun ottamatta 32 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 34 ja 35 §:ää sekä 6 lukua.

118 §

Hallussapitokielto

Alle 18-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

119 §

Hävittäminen

Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa todisteellisesti hävittää tai hävityttää sellaisen tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen, sähkösavukkeen, nikotiinineesteen tai

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

savuttoman nikotiinituotteen päällyksineen, joka voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että se julistetaan menetetyksi, ja jolla ei ole sanottavaa myynti- tai käyttöarvoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain 25 a ja 34 § sekä 39 a §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan kuuden kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta ja 39 a §:n 2—4 momentti, 39 b ja 39 c § sekä 80 §:n 2 momentti vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Mitä 65 §:ssä säädetään, ei sovelleta savuttomiin nikotiinituotteisiin, jotka on hankittu ennen tämän lain voimaantuloa.

Savuttomista nikotiinituotteista, joita myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille Suomessa tämän lain tullessa voimaan, on toimitettava 29 a §:ssä tarkoitettu ilmoitus kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Savuttoman nikotiinituotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 29 b §:ssä tarkoitettut tiedot Valviralle ensimmäisen kerran tämän lain voimaantuloa seuraavana kalenterivuonna.

Elinkeinonharjoittaja, joka tämän lain voimaantullessa myy tai muutoin luovuttaa savuttomia nikotiinituotteita vähittäin ja kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta jättää kunnalle savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä 46 §:ssä tarkoitettua lupahakemuksen tai tekee savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä 48 tai 49 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen, saa 44 §:n 1 momentin estämättä myydä tai muutoin luovuttaa savuttomia nikotiinituotteita vähittäin vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Elinkeinonharjoittaja, joka tämän lain voimaantullessa myy tai muutoin luovuttaa savuttomia nikotiinituotteita tukkumyynnissä ja kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta tekee kunnalle savuttomien nikotiinituotteiden tukkumyynnistä 50 §:ssä säädetyn ilmoituksen, saa 50 §:n estämättä myydä savuttomia nikotiinituotteita tukuihin vuoden ajan tämän lain voimaantulosta. Elinkeinonharjoittaja saa sen estämättä, mitä 60 §:n 2 momentin johdantokappaleessa säädetään, myydä ja muutoin luovuttaa jälleenmyyntiin savuttomia nikotiinituotteita kolmen kuukauden ajan tämän lain voimaantulosta, sekä sen estämättä, mitä mainitun momentin 1 kohdassa säädetään, vuoden ajan tämän lain voimaantulosta, jos ostaja pystyy osoittamaan tehneensä mainitussa kohdassa tarkoitettua hakemuksen tai ilmoituksen.

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa nyt ehdotetun sääntelyn toimivuutta erityisesti harmaatuonnin vähenemisen, kansanterveyden edistämisen, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentämisen sekä nuorisokäytön ehkäisemisen näkökulmasta ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimiin sääntelyn muuttamiseksi.*
2. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa muiden Pohjoismaiden ja naapurimaiden sääntelyä tuotteiden nikotiinipitoisuuden, ikärajojen sekä makuaine- tai lisäainerajoitusten osalta ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti toimenpiteisiin sääntelyn yhdenmukaistamiseksi.*

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp

3. *Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa nikotiinivalmisteiden käyttöä ja käytön vaikutuksia erityisesti alle 20-vuotiailla ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin tupakka- ja nikotiinituotteiden ikärajojen korottamiseksi. Lisäksi eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto edistää päihteettömyyttä myös tupakka- ja nikotiinituotteiden osalta lasten ja nuorten urheiluseuroissa ja vapaa-ajan toiminnassa.*

Helsingissä 25.4.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Maaret Castrén kok
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Hilkkä Kemppi kesk (osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Minna Reijonen ps (osittain)
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Ville Väyrynen kok
jäsen Henrik Wickström r
varajäsen Mari Kaunistola kok
varajäsen Aki Lindén sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Päivi Salo

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vas

Vastalause 1

Perustelut

Hallituksen esitys pohjautuu aiempaan esitykseen laiksi tupakkalain muuttamisesta (HE 38/2024 vp), joka hyväksyttiin 9.10.2024 sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön (StVM 8/2024 vp) mukaisena (eduskunnan vastaus EV 76/2024 vp). Jätimme mietintöön vastalauseemme, joka on pääosin samansisältöinen kuin nyt esittämämme vastalause. Katsoimme jo aiemmin, että laki myötäili liikaa teollisuuden ja kaupan intressejä sivuuttaen kansanterveyden ja lasten ja nuorten terveyden. Tämä kävi konkreettisesti ilmi, kun lain hyväksymisen jälkeen nousi esiin, että nikotiinipussien makuja koskeva sääntely olisi saattanut suosia yhtä yksittäistä yritystä. Tuolloin hallituksen ajamassa makulistassa sallittiin makuina mentoli, minttu, tee, inkivääri, rosmariini ja puu. Osa kansanedustajista vaikutti yllättyneeltä siitä, että sääntely olisi saattanut suosia yhtä yksittäistä yritystä, vaikka tämä tuli ilmi annetuista lausunnoista. Hallitus päätyi lokakuussa 2024 siihen, että lakia ei esitetä vahvistettavaksi, vaan valmistelu aloitetaan uudestaan. Pidämme tätä ennen kuulumattomana ja kysymme myös esittelevän ministerin Grahn-Laasosen vastuun perään. Päihdepolitiikan linjauksista vastaavan, ja teollisuuden etuja aktiivisesti myös alkoholipolitiikassa ajavan ministerin tietämys esittelemiensä lakiesitysten sisällöstä ja vaikutuksista tuli vakavasti kyseenalaistettua.

Kannatamme hallituksen esitystä tupakkalain muuttamiseksi niin, että nikotiinipussit otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja savuttomien nikotiinituotteiden käyttö kielletään päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloissa sekä leikkikentillä. Katsomme kuitenkin, että hallituksen esitys myötäilee liikaa tupakkateollisuuden ja päivittäistavarakaupan intressejä sivuuttaen esimerkiksi kansanterveysnäkökulmat ja vaikutukset lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa kaikki kansanterveysjärjestöt ja useimmat viranomaiset pitivät ehdotettua nikotiinirajaa (16,6 mg) liian korkeana. Katsomme, että hallituksen esityksessä ei ole uskottavasti perusteltu valittua rajaa, eikä perusteeksi riitä se, että silloin tuotteen vähittäismyyntipakkaukseen ei vaadita ns. CLP-asetuksen mukaista merkintää tuotteen välittömästä myrkyllisyydestä. Hallituksen esityksenkin mukaan ehdotettu nikotiiniraja on varsin korkea ja saattaa olla hengenvaarallinen etenkin pikkulapsille. Esityksessä todetaan, että yksi nikotiinipussi, joka sisältää 16,6 milligrammaa nikotiinia, voisi nieltynä tappaa jopa hieman yli 30-kiloisen lapsen. Pidämme välttämättömänä, että suojelemme kansanterveyttä, etenkin lasten ja nuorten terveyttä, ja säädämme rajaksi korkeintaan 12 mg/gramma tuotetta. Tämäkin raja on erittäin korkea verrattuna moniin valiokunnan kuulemiin asiantuntijankemyksiin, mutta on samansuuntainen kuin naapurimaissamme tavoitellut rajat. Toistaiseksi Ruotsissa ei ole säädetty tuotteille nikotiinirajaa, mutta maaliskuussa 2024 julkaistiin mietintö, jossa ehdotetaan, että nikotiinia saisi olla enintään 12 milligrammaa grammassa tuotetta. Tanskassa on ehdotettu muutettavaksi nikotiinipusseja koskevaa sääntelyä vastaamaan pitkälti savukkeita koskevaa sääntelyä. Virossa nikotiinipusseja koskevasta sääntelystä ollaan aloittamassa esivalmistelua nikotiinirajan ollessa Latviassa 4 mg. Norjassa yksikään nikotiinipussi ei ole saanut viranomaisen hyväksyntää, mutta markkinoilla on tupakkaa sisältäviä nikotiinipusseja, jotka markkinoidaan maassa sallittuna nuuskana. Pohjoismaiden hallitukset ottivat joulukuussa 2024 kantaa nikotiinipussien pitoisuuk-

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vas

siin. Sen mukaan yhteinen nikotiinin raja-arvo voisi suojella lapsia ja nuoria ja pienentää mahdollisuuksia ostaa vahvempaa tuotetta toisesta Pohjoismaasta. Ennen yhteistyötä asiassa odotetaan vielä lisäselvitystä. Pidämme tärkeänä, että jatkossa pyritään aktiivisesti kohti pohjoismaista yhtenäistä sääntelyä, joka edistää kansanterveyttä.

Hallitus esittää savuttomiin nikotiinituotteisiin sallittavaksi mentolin ja mintun maut. Useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat kritisoineet esitystä. Tutkimukset osoittavat makuaineiden lisäävän nuorten kiinnostusta tupakka- ja nikotiinituotteita kohtaan. Ne myös luovat tuotteista vähemmän haitallista mielikuvaa sekä madaltavat kokeilun ja käytön kynnyksiä. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että nykyisen tupakkatuotedirektiivin myötä tunnusomaiset tuoksut ja maut, mukaan lukien mentoli ja minttu, kiellettiin tietyistä tupakkatuotteista ennen kaikkea siksi, että niiden oli todettu houkuttelevan etenkin nuoria. Lisäksi asiantuntijakuulemisten mukaan aromiaineet todennäköisesti lisäävät nikotiinipussien myrkyllisyyttä, sillä osa käytettävistä makuaineista vahvistaa myös nikotiinin imeytymistä ja vahvistaa myös riippuvuuden syntymistä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa lisäksi, että makujen osittainen salliminen vaikeuttaa käytännön valvontaa, se lisää tulkinnan tarvetta ja siten aiheuttaa turhaa hallinnollista taakkaa. Samaan epäkohtaan myös Kuntaliitto kiinnittää huomion ja esittää monien muiden tavoin, että savuttomien nikotiinituotteiden tunnusomaisten makujen ja tuoksujen kiellon tulisi olla yhtenevä muun tupakkalain sääntelyn kanssa. Ehdotetussa 25 a §:ssä ei ehdoteta kiellettäväksi savuttomista nikotiinituotteista sellaisia lisäaineita, jotka lisäävät nikotiinin imeytymistä. Nikotiinipussin nikotiinipitoisuudesta ei jatkossakaan voisi päätellä, paljonko tuotteesta tosiasiaassa imeytyy nikotiinia. Asiantuntijakuulemisten perusteella on terveyden edistämiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi tarpeellista kieltää myös lisäaineet. Esitämme, että nikotiinipusseissa ei sallita mitään nikotiinin imeytymistä edistäviä lisäaineita eikä mitään lisättyjä makuja.

Lakiluonnoksen lausuntokierroksella ja valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useat kansanterveysjärjestöt ja viranomaiset esittivät, että tupakka- ja nikotiinituotteiden myynti- ja ostoikäraja tulisi nostaa 20 vuoteen. Ikärajan nostaminen vaikuttaisi positiivisesti nuorten terveyteen ja vähentäisi väestötasolla hyvinvointi- ja terveyseroja. Esitämme tupakkalakiin ikärajaksi 20 vuotta.

Pidämme tärkeänä, että savuttomien nikotiinituotteiden pakkausmerkinnät ovat käyttöä vähentäviä. Esityksen mukaan nikotiinipussien pakkauksiin on lisättävä mm. suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset ja pakkausten ulkoasu yhdenmukaistetaan. Esitämme lisäksi, että savuttomiin nikotiinituotteisiin lisätään kuvalliset terveysvaroitukset, kuten poltettavaksi tarkoitettuissakin tupakkatuotteissa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma. (Vastalauseen lausumaehdotus)

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vas

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 2 §:n 25 ja 33 kohta, 6 §:n 1 kohta, 8 §:n 1 momentin johdantokappale, **11 §:n 1 ja 6 kohta**, 22 §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 31 ja 34 §, 40 §:n johdantokappale, 44 §:n 1 momentti, 48 §:n otsikko ja 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 a §, 53 §:n **1 ja 2** momentti, 58 ja 59 §, 60 §:n 2 momentin 1 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 62, 65 ja 66 §, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti, 81 §, 90 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 3 momentin 3 kohta, 91 §:n 2 momentti sekä 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 2 ja 3 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta, 100 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 ja 4 kohta, 109 §, 113 §:n 2 momentti sekä 117, 118 ja 119 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 547/2022, **11 §:n 6 kohta laissa 212/2023**, 40 §:n johdantokappale laissa 136/2022, 52 a, 58 ja 65 §, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti, 91 §:n 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 3 momentti ja 117 § laissa 283/2022, 60 §:n 4 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta sekä 109 § laissa 1374/2016, 94 §:n 2 momentti laissa 701/2018, 100 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 kohta laissa 262/2022 sekä 119 § laissa 248/2019, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 248/2019, 1170/2022 ja 212/2023, uusi 14 a kohta, lakiin uusi 25 a, 29 a, 29 b ja 39 a—39 c §, 67 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 283/2022, uusi 4 kohta, 80 §:ään uusi 2 momentti ja 91 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 283/2022, uusi 6 ja 7 kohta seuraavasti:

2, 6, 8 §

(Kuten StVM)

11 § (Uusi)

Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa:

1) savuketta, kääretupakkaa tai ~~kuumennettavaa~~-tupakkatuotetta, jossa on tunnusomainen tuoksu tai maku; (16.2.2023/212)

6) ~~pollettavaksi tarkoitettua~~-tupakkatuotetta, jonka lisäaineet edistävät nikotiinin imeytymistä tai savun hengittämistä keuhkoihin;

22 §

(Kuten StVM)

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vas

25 a §

Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa savutonta nikotiinituotetta, jossa on:

- 1) nikotiinia enemmän kuin 12 milligrammaa grammassa tuotetta;
 - 2) jokin maku; ~~savuton nikotiinituote saa kuitenkin maistua mentolilta tai mintulta.~~
- (2 mom. kuten StVM)

Mitä 11 §:n 1 momentin 2, 3, 5, 6, 7 ja 9 kohdassa säädetään tupakkatuotteista, sovelletaan myös savuttomaan nikotiinituotteeseen.

29 a, 29 b, 30, 31, 34 §

(Kuten StVM)

39 a §

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

- (1—4 kohta kuten StVM)
 - 5) suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset sekä kuvalliset varoitukset savuttomien nikotiinituotteiden aiheuttamista terveyshaitoista.
- (2—5 mom. kuten StVM)

39 b—39 c, 40, 44, 48, 50, 52 a §

(Kuten StVM)

53 §

Kielto myydä alle 20-vuotiaalle

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 20-vuotiaalle.

Tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa elinkeinotoiminnassa myydä tai muutoin luovuttaa alle 20-vuotiaalle. (Uusi)

— — — — —

58—60 §

(Kuten StVM)

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 1 /sd, vas

62 §

Alle 20-vuotiaita koskeva maahantuontikielto

Alle 20-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

65—67, 74, 80, 81, 90, 91, 94, 97, 100, 109, 113 ja 117 §

(Kuten StVM)

118 §

Hallussapitokielto

Alle 20-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

119 §

(Kuten StVM)

Voimaantulosäännös

(Kuten StVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden maiden kanssa nikotiinituotteiden sääntelyn kehittämisessä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen edistämiseksi.

Helsingissä 25.4.2025

Kim Berg sd
Krista Kiuru sd
Ville Merinen sd
Aki Lindén sd
Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

Vastalause 2

Perustelut

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Tupakoinnin lopettaminen tukee kansanterveydellisiä tavoitteita ja vähentää tupakkatuotteisiin liittyviä sairauksia, kuten sydän- ja verisuonitauteja sekä keuhkosairauksia.

Suomessa on tehty tähän mennessä jo määrätietoisesti toimia, jotka ovat vähentäneet merkittävästi tupakointia ja ehkäisseet sen aloittamista. Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan tupakointi aiheuttaa kuitenkin edelleen yhteiskunnalle noin 1,3 mrd. euron kustannukset. Tupakoinnin aiheuttamat menot terveydenhuollolle ovat noin 340 milj. euroa. Tupakoinnin vähentäminen ja tupakkatuotteista vieroitus on siten myös talouden näkökulmasta erittäin perusteltua.

Hallituksen esittämä lakimuutos ohjaa kehitystä osittain oikeaan suuntaan, mutta se on osittain riittämätön. Kaikille hallituksen esityksen sisältämille yksityiskohdille ei ole löydettävissä minikäänlaisia terveystieteellisiä perusteluja emmekä siksi voi hyväksyä niitä. Olemme myös huolestuneita siitä, miten uusia tupakkaa korvaavia tuotteita markkinoidaan nuorille.

Hallituksen toimintatavat tupakkalain uudistamisessa ovat olleet huolestuttavia. Hallitus antoi eduskunnalle jo aiemmin esityksen tupakkalain muuttamisesta (HE 38/2024 vp). Tämä esitys hyväksyttiin hallituspuolueiden kansanedustajien äänin eduskunnassa sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön (StVM 8/2024 vp) mukaisena, mutta Tasavallan Presidentti päätti jättää vahvistamatta lain ja laki palautui eduskunnan käsiteltäväksi. Eduskunta hylkäsi lain 28.11.2024. Julkisuuteen oli tullut lakiehdotuksen käsittelyn aikana tieto lain valmisteluun liittyvästä epäasiallisesta vaikuttamisesta. Pidämme erittäin huolestuttavana sitä, että tupakkalain valmistelussa ei ole pidetty keskeisenä kansanterveysnäkökulmia vaan lain sisältöön ovat päässeet vaikuttamaan alan yritykset, joiden tavoitteena on edistää terveydelle erittäin haitallisten tuotteiden myyntiä.

Esitämme tässä vastalauseessa muutoksia, joilla voidaan suojella nuoria tupakoinnin aloittamiselta, vähentää tupakkatuotteiden käyttöä, käytöstä aiheutuvia haittoja ja syntyvää riippuvuutta ja parantaa kansanterveyttä pitkällä aikavälillä.

Nikotiinipitoisuus tulee laskea 12 milligrammaan grammaa kohden

Nikotiini aiheuttaa ihmiselle merkittäviä haittoja jo pieninä pitoisuuksina. Erityisen haitallista se on kasvaville lapsille ja nuorille sekä sikiöille. Valiokunnalle annettujen asiantuntijalausuntojen mukaan nikotiiniriippuvuuden riski kasvaa nikotiinimäärän kasvaessa. Korkea nikotiinipitoisuus lisää myrkytysten riskiä ja tekee tupakkatuotteista erityisen koukuttavia, mikä vaikeuttaa tupakkatuotteiden käytön lopettamista ja lisää pitkäaikaisia tupakkatuotteiden käytöstä johtuvia terveyshaittoja.

Nikotiinipitoisuuden laskeminen pohjoismaiselle tasolle 12 milligrammaan grammaa kohden olisi yksinkertainen ja toimiva keino vähentää tupakkatuotteiden riippuvuutta aiheuttavaa vaikutus-

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

ta. Laskemalla tupakkatuotteiden nikotiinipitoisuutta voitaisiin vähentää merkittävästi erityisesti nuorten ja uusien tupakkatuotteiden käyttäjien riippuvuusriskiä. Nikotiiniannosten pienentäminen helpottaa myös tupakoinnin lopettamista, koska vieroitusoireet ilmenevät tällöin myös lievemmin.

Lisäaineiden ja makujen kieltäminen savuttomissa nikotiinituotteissa

Tupakkatuotteiden lisäaineet ja maut houkuttelevat erityisesti nuoria kokeilemaan tupakkatuotteita ja jatkamaan niiden käyttöä. Tupakkalaki kieltää jo tällä hetkellä tunnusomaisten tuoksujen ja makujen lisäämisen savukkeisiin, kääretupakkaan sekä sähkösavukkeissa käytettäviin nikotiinitomiin ja nikotiinipitoisiin nesteisiin. Tuoksujen ja makuaineiden kieltä tulisi ulottaa kaikkiin tupakkalain alaisiin tuotteisiin. Hallituksen esittämä laaja lailla sallittava savuttomien nikotiinituotteiden makuvalikoima ei ole terveystieteellisesti perusteltavissa.

Hallituksen esityksessä savuttomiin nikotiinituotteisiin sallitut makeat maut mentoli ja minttu, peittävät tupakalle ominaisen pahan maun ja voivat antaa virheellisen käsityksen tuotteen haitattomuudesta. Nämä lisäaineet voivat olla myös lisäämässä tuotteiden haittoja. Esimerkiksi mentoli lisää nikotiinin imeytymistä verenkiertoon, vahvistaa nikotiinin vaikutusta käyttäjän aivoihin ja edesauttaa siten myös riippuvuuden syntymistä.

Makujen kieltäminen kaikista tupakkaa korvaavista tuotteista olisi erittäin tärkeä keino estää uusia käyttäjiä aloittamasta tupakkatuotteiden käyttöä. Lisäaineiden ja makujen poistaminen vähentäisi tupakkatuotteiden houkuttelevuutta ja auttaisi niistä eroon pyrkiviä henkilöitä lopettamaan tupakoinnin aiempaa helpommin.

Tupakkatuotteiden myynti-ikäraja, hallussapitoikäraja ja maahantuonnin ikäraja 20 vuoteen

Tupakoinnin aloittaminen nuorena lisää merkittävästi riskiä pitkäaikaisen riippuvuuden syntymiseen ja vakavien terveyshaittojen kehittymiseen. Yli 90 % tupakoijista aloittaa tupakkatuotteiden käytön ennen 20 vuoden ikää, joten nykyistä korkeampi ikäraja nostaisi aloittamisen kynnyksen ja vähentäisi merkittävästi uusia aloittajia. Jos nuoret eivät voisi itse ostaa tupakkatuotteita, todennäköisyys tupakoinnin aloittamiselle vähenisi. Esimerkiksi Yhdysvalloissa tupakkatuotteiden, kuten savukkeiden ja sähkökupakkatuotteiden, ostoi-ikäraja on nostettu 21 vuoteen. Ikärajan nosto voisi vahvistaa Suomessakin myönteistä kehitystä nuorten tupakoinnin vähenemisessä.

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy on erittäin keskeistä kansanterveyden parantamisen näkökulmasta. Tupakkatuotteiden myynti-ikärajan, hallussapitoikärajan ja maahantuonnin ikärajan nostaminen nykyisestä 18 vuodesta 20 vuoteen useiden viranomaisten ja kansanterveysjärjestöjen esittämän mukaisesti olisi tehokas keino ehkäistä tupakoinnin aloittamista nuorena. Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan hallituksen esityksen sisältämät keinot eivät ole riittäviä vastaamaan tavoitteisiin ehkäistä tupakkatuotteiden ja niitä korvaavien nikotiinipitoisten tuotteiden nuorisokäyttöä ja myrkytyksiä. Tämän vuoksi ikärajoja tulisi nostaa 20 vuoteen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna. (Vastalauseen muutosehdotukset)

Vastalauseen muutosehdotukset

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tupakkalain (549/2016) 2 §:n 25 ja 33 kohta, 6 §:n 1 kohta, 8 §:n 1 momentin johdantokappale, **11 §:n 1 ja 6 kohta**, 22 §:n 1 momentti, 30 §:n 3 momentti, 31 ja 34 §, 40 §:n johdantokappale, 44 §:n 1 momentti, 48 §:n otsikko ja 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 52 a §, 53 §:n **1 ja 2** momentti, 58 ja 59 §, 60 §:n 2 momentin 1 kohta sekä 3 ja 4 momentti, 62, 65 ja 66 §, 67 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti, 81 §, 90 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 3 momentin 3 kohta, 91 §:n 2 momentti sekä 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 2 ja 3 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta, 100 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 ja 4 kohta, 109 §, 113 §:n 2 momentti sekä 117, 118 ja 119 §,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 547/2022, **11 §:n 6 kohta laissa 212/2023**, 40 §:n johdantokappale laissa 136/2022, 52 a, 58 ja 65 §, 74 §:n 1 momentin 6 kohta ja 3 momentti, 91 §:n 4 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 94 §:n 3 momentti ja 117 § laissa 283/2022, 60 §:n 4 momentti, 97 §:n 1 momentin 1, 2 ja 6 kohta sekä 109 § laissa 1374/2016, 94 §:n 2 momentti laissa 701/2018, 100 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 kohta laissa 262/2022 sekä 119 § laissa 248/2019, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 248/2019, 1170/2022 ja 212/2023, uusi 14 a kohta, lakiin uusi 25 a, 29 a, 29 b ja 39 a—39 c §, 67 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 283/2022, uusi 4 kohta, 80 §:ään uusi 2 momentti ja 91 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 283/2022, uusi 6 ja 7 kohta seuraavasti:

2, 6, 8 §

(Kuten StVM)

11 § (Uusi)

Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa:

1) savuketta, kääretupakkaa tai ~~kuumennettavaa~~-tupakkatuotetta, jossa on tunnusomainen tuoksu tai maku;

6) ~~polttavaksi tarkoitettua~~-tupakkatuotetta, jonka lisäaineet edistävät nikotiinin imeytymistä tai savun hengittämistä keuhkoihin;

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

22 §

(Kuten StVM)

25 a §

Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa savutonta nikotiinituotetta, jossa on:

- 1) nikotiinia enemmän kuin 12 milligrammaa grammassa tuotetta;
 - 2) jokin maku; ~~savuton nikotiinituote saa kuitenkin maistua mentolilta tai mintulta.~~
- (2 mom. kuten StVM)

Mitä 11 §:n 1 momentin 2, 3, 5, 6, 7 ja 9 kohdassa säädetään tupakkatuotteista, sovelletaan myös savuttomaan nikotiinituotteeseen.

29 a, 29 b, 30, 31, 34 §

(Kuten StVM)

39 a §

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

(1—4 kohta kuten StVM)

5) suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset sekä kuvalliset varoitukset savuttomien nikotiinituotteiden aiheuttamista terveyshaitoista.

(2—5 mom. kuten StVM)

39 b—39 c, 40, 44, 48, 50, 52 a §

(Kuten StVM)

53 §

Kielto myydä alle 20-vuotiaalle

Tupakkatuotteita, nikotiininesteitä ja savuttomia nikotiinituotteita ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 20-vuotiaalle.

Tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa elinkeinotoiminnassa myydä tai muutoin luovuttaa alle 20-vuotiaalle. (Uusi)

58—60 §

(Kuten StVM)

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 2 /kesk

62 §

Alle 20-vuotiaita koskeva maahantuontikielto

Alle 20-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

65—67, 74, 80, 81, 90, 91, 94, 97, 100, 109, 113 ja 117 §

(Kuten StVM)

118 §

Hallussapitokielto

Alle 20-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta.

119 §

(Kuten StVM)

Voimaantulosäännös

(Kuten StVM)

Helsingissä 25.4.2025

Hanna-Leena Mattila kesk
Hilkka Kemppi kesk

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 3 /vihr

Vastalause 3

Perustelut

Nikotiinipussien ottaminen sääntelyn piiriin siltä osin kuin ne eivät nyt ole, on kannatettavaa ja välttämätöntä. Hallituksen esitys on kuitenkin ristiriidassa tupakkalain tavoitteen kanssa, jonka mukaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö pyritään saamaan alle viiteen prosenttiin aikuisväestöstä vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi esitys on ongelmallinen kansanterveyden näkökulmasta, perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaisesta julkisen vallan velvollisuudesta edistää väestön terveyttä, sekä WHO tupakkapuitesopimuksen velvoitteista, jotka painottavat nikotiiniriippuvuuden torjuntaa.

Esityksen mukaiset makuainepoikkeukset ja nikotiinirajan korkeus aiheuttavat merkittäviä haittoja nuorten terveydelle ja hyvinvoinnille. Erityisesti mentoli on ollut suosittu maku- ja lisäaine tupakka- ja nikotiinituotteissa. Tutkimukset osoittavat, että makuaineet, kuten mentoli, tekevät nikotiinipusseista houkuttelevia nuorille ja madaltavat kynnystä aloittaa niiden käyttö, mikä edistää uuden nikotiiniriippuvaisen sukupolven syntymistä. Tämä on täysin vastoin tupakkalain tavoitetta, joka pyrkii lopettamaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön.

Nikotiinipussit houkuttelevat erityisesti nuoria ja sosioekonomisesti haavoittuvia ryhmiä, mikä lisää terveyseroja väestön keskuudessa. Erityisesti ammattikouluissa opiskelevien poikien keskuudessa nikotiinipussit ovat jo suosittuja, ja ilman tehokkaita rajoituksia tämä trendi tulisi vain voimistumaan. Tämä on vastoin Suomen tavoitetta kaventaa väestön terveyseroja ja edistää hyvinvointia. Lisäksi esityksessä ehdotettu 16,6 mg/g nikotiiniraja on liian korkea ja vaarallinen erityisesti nuorten ja lasten terveydelle. Kansainvälisessä vertailussa esimerkiksi Hollannissa ja Belgiassa nikotiinipussit on kielletty kokonaan, ja monissa muissa maissa nikotiinimäärä on rajoitettu huomattavasti alemmalle tasolle (4–12 mg/g). Muun muassa THL suosittelee enimmäisrajaksi 8 mg/g.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 25 a § muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotukset

25 a §

Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa savutonta nikotiinituotetta, jossa on:

Valiokunnan mietintö StVM 9/2025 vp
Vastalause 3 /vihr

- 1) nikotiinia enemmän kuin 8 milligrammaa grammassa tuotetta;
 - 2) jokin maku; ~~savuton nikotiinituote saa kuitenkin maistua mentolilta tai mintulta.~~
- (2 mom. kuten StVM)

Mitä 11 §:n 1 momentin 2, 3, 5, 6, 7 ja 9 kohdassa säädetään tupakkatuotteista, sovelletaan myös savuttomaan nikotiinituotteeseen.

— — — — —

Helsingissä 25.4.2025

Bella Forsgrén vihr